

SLOVENSKI NAROD

Iznajna vsak dan popoldne, izvzemni osečje in prazniki — inserati do 80 petit v r.vst s Din 2, do 100 v.rst s Din 2.50, od 100 do 300 v.rst s Din 3, večji inserati petit v.rst s Din 4.— Popust po dogovoru, inserati davek posebej — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.— za inozemstvo Din 25.— Rokopis se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVLJANJE
LJUBLJANA. Kramova ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-34, 31-35 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c. telefoni st. 26 — CELJE, celjsko uredništvo; Strossmayerjeva ulica 1, telefon st. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon st. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.

Poštna bramnica v Ljubljani st. 10.351

Vedno večji prepad med velesilami:

Nastanek in posledice trojnega pakta

Italijansko-nemško-japonska zveza je posledica angleške politike — S sklenitvijo trojnega pakta se je Italija na mednarodnem polju močno okrepila, čeprav bo v svoji diplomatski akciji manj svobodna

Pariz, 12. novembra b. V vrsti članov, ki jih objavlja dobro informirani rimskega dopisnika oficiranega »Tempas«, razlagajo najnoviji članek nastanek rimskega protikomunističnega pakta ter njegove posledice za Evropo. Razlaga ima vse videze verjetnosti in je zato zbudila umevno pozornost v vsem tukajšnjih političnih in diplomatskih krogih. Dopisnik prikazuje med drugim naslednje neznanne momente izza zakulisja pogajanj za sklenitev pakta:

Dve ponudbi

Japonska je stavila Italiji ponudbo za pristop k nemško-japonski protikomunistični pogodbi z dne 25. novembra lanskega leta že v avgustu tega leta ko je novi japonski poslanik v Rimu Hata prinesel Mussoliniju osebno pismo japonskega ministrskega predsednika Konoja s povabilom na pristop k protobilješki vzezi. Skoraj istočasno je v Londonu angleški premier Chamberlain izročil poslaniku Grandiju svoje znano pismo Mussoliniju s povabilom za nova pogajanja o ureditvi italijansko-angleškega razmerja in obnovitvi tradicionalnega italijansko-angleškega prijateljstva. Med tem dvema ponudbama je Mussolini najprej koblebil, nato pa je Japanskemu predsedniku odgovoril negativno in odbil njegovou ponudbo, ker mu je bila ureditev razmerja z Anglijo že zaradi priznanja abesinske osvojitev neprimerno bližja.

Sele ko je spoznal, da ne kažejo Italijan-

sko-angleški odnosili nikake tendence po zboljšanju, da se tudi staliče angleškega casopisa v vprašanju zbljanja na pravnic spremljeno in da je angleška vlada opustila v Ženevi v septembri sleherno pobudo za likvidacijo abesinskoga vprašanja, je Mussolini sklenil ustreži japonski želji. To se je zgodilo nekako istočasno z Mussolinijevim obiskom v Berlinu, ki je pomenil novo utrditev italijansko-nemškega sodelovanja na znani vertikalni osi. Tako je Chamberlainovo pismo ostalo brez sicer konkretnega uspeha, kakov je to v svojem ekspoziciju pred spodnjo zbornico priznati tudi sam Chamberlain.

V rimskih političnih krogih, nadaljuje »Tempovski« dopisnik, razpravljajo sedaj z velikim zanimanjem o posledicah najnovjega pakta. Na splošno sodijo, da bo nova pogodba se poglobila prepad, ki loči danes oba nasprotvna ideološka tabora, fašističnega in antifašističnega. Pozitivna stran tega razcepa bo po rimski sodbi ekspanzija fašističnih načel v svetu.

Nadaljnja posledica je ta, da so se z rimskim paktom prvi v zgodovini znašli isti politični črti Latinci, Germani in Mongoli. Prvič v zgodovini je dano Japonski, da se preko Rima in Berlina uveljavlja tudi v evropski politiki. Ta posledica je tem pomembnejša, ker je prav iz Berlina izšel nekdo svrnilni glas pred rumeno nevarnostjo z vzhoda (Viljem II. je bil njen veliki glasnik!), dočim je še v januarju 1934 tudi sam Mussolini napisal v »Popo-

lo d' Italia« podobno svarilo, ki je izvalo velike protijaponske demonstracije v vsej Italiji, tako da je zaradi njih Japonska pri rimski vladi celo protestirala. Sedaj so vse tri države povezane v svet za isti ideološki osnovi. Vsaka izmed njih bo lahko to zvezo izkoristila v svoje namene. Nemčija priznala od aja v glavnem kolonistični akciji, Japonska v utrditi svojega položaja na Daljnem vzhodu, Italija pa v utrditi v Sredozemlju in v okrepliti svojega imperija.

Praktične posledice

V podrobnostih se utegnejo pokazati še drugi uspehi, ne le v boju proti boljevismu, temveč tudi v pobujanju franco-sko-ruske pogodbe o vzajemni pomoči, v rahljaju osi Pariz—Praga—Moskva z odmevi v vsem podunavskem bazenu ter zlasti v pogledu na tako zvani »vzhodni Locarno«, da niti ne omenjam skupnega stališča vseh treh držav proti Ženevski ustavovi itd. To bi utegnile biti nekakšne praktične posledice navidezno ideološke zvezde. Nasproti Angliji se je italijanski položaj nedvomno zelo izboljšal, ker ima sedaj dva močna zaveznika, pretež z istimi ideali in gnana po istih interesih. Istočasno bo moral Italija v Evropi biti in bolj podrejena oz. prilagojena svojo zanimalju politiki tretjega rajha. Čim močnejša bo os Rim—Berlin, tem bolj vidno bo te prilagojevanje, ki se bo od kolonij razširilo na Avstrijo, podunavski

bazen, bližnji balkanski vzhod ter na protižidovsko gonjo. S tem ingubira Italija nekoliko svojo zunanjopolitično neodvisnost in svobodo svoje diplomatske akcije, njena svetovna veljava pa s tem nedvomno naršča.

Kakor pred letom . . .

Ta izvajanja »Tempovega« rimskega dopisnika, ki ima dobre zvezze z najvišjimi italijanskimi krogovi, so toliko bolj zanimiva, ker je po sodbi tukajšnjih diplomatskih krogov že lani v oktobru prislo do zbljanja med Italijo in Nemčijo samo zaradi tega, ker Italiji je tedaj ni uspel aktija za ureditev viščilnih vprašanj z Veliko Britanijo, zlasti ne akcija za priznanje abesinske osvojitev. Z džentlmenškim sporazumom je Anglija skušala nato v januarju letosnjega leta preprečiti pretesno povezanost Italije in Nemčije, ki je v nasprotju z njenim načelom o kontinentalnem ravnotežju. Tudi Chamberlainovo primo izza letosnjega poletja je zasledovalo isti namen. Najnovjeva Chamberlainova izjava na banketu londonskega župana tudije ne krije drugačnega namena. Istočasno se pojavijo tudi že neke angleške pobude za zbljanje z Nemčijo, kar je spet v stilu angleške diplomacije, ki hoče za vsako ceno preprečiti, da bi se na evropskem kontinentu pojavila sila, ki bi ograjala sedanje ravnotežje. V tem se danes kažejo takoreč nevidne angleške reakcije v veliki igri velesil, ki se razvija v zadnjem času.

Armijski general Vojislav Tomic se je rodil 24. oktobra 1876 v Kragujevcu. Z oddilnim uspehom je dovršil 28. razred nižje vojne akademije v Beogradu in postal podporočnik, nato pa je odlično absolviral še 11. razred visje vojne akademije. Sodeloval je v vseh osvobodilnih vojnah od leta 1912 do 1918 ter se je izkazal kot izvrsten oficir, komandant in hrabec borec, zaradi česar si je pridobil mnogo odlikovanj. V svetovni vojni je vodil 11. polk sumadijske divizije, ki se je s silnim junastvom boril v vseh velikih bitbah.

Po vojni je bil general Tomic nekoliko časa komandant orožniške brigade v Sarajevu, nato pa komandant vsega orožništva. Ko je bil upokojen komandant savske devizije general Uzun-Mirković, je bil na njegovo mesto imenovan kot vršilec dolžnosti komandanta general Vojislav Tomic, dne 15. decembra 1928, pa je bil imenovan za komandanta in je ostal na tem položaju do 2. novembra 1929, ko je bil imenovan za komandanta mesta Beograda in je napredoval za armističnega generala.

Armijski general Tomic je bil odlikovan dvakrat s Karadjordjevičevim zvezdom I. stopnje, z redom Sv. Save I. in II. stopnje, z Jugoslovansko krono I. stopnje ter imatudi celo vrsto visokih tujhod odlikovanj. Kako veliko zaupanje je užival, pa priča najbolj dejstvo, da ga je pokojni kralj Ureditelj postavil za namestnika kneza Pavla. Užival je splošno priljubljenost in spoštovanje in je njegova tragidna smrt globoko odjeknila v vsej jugoslovenski javnosti.

Anglia — Franco

Salamanca, 12. nov. AA. Uradno poročilo, ki je bilo objavljeno senci, pravi, da so bile izmenjane note med nacionalistično vlado in Anglijo. Za nacionaliste je postal note ravnatelj diplomatskega kabinka v Salamanci Sangronis, nato pa je sorefel angleški veleposlanik v Hendayu.

Nota posebno pravi, da bodo trgovski agenti uživali zaščito svojih sifiriranih poštilj v njihova korespondenca, da ne bo smela biti cenzurirana. Zastopnik nacionalistične Španije v Londonu bo v neposrednem stiku z angleškim zunanjim ministrovstvom, prav tako pa bo angleški trgovski zastopnik v neposrednem stiku z nacionalistično vlado v Salamanci. Njegovi pomočniki bodo imeli isti delokrog kot konzularni zastopniki. Lahko bo tudi posredoval v vprašanjih potne plove.

Lloyd George

gre v Španijo

London, 12. novembra. z »Daily Herald« poroča, da bo bivši ministrski predsednik in vodja liberalne stranke Lloyd George v kratkem odpotoval v republikansko Španijo. Točen datum še ni določen. Povabilo ga je valencijska vlada, da se osebno pripravi v dejanskem položaju v republikanskih pokrajnah.

Aljehin : Euwe

Rotterdam, 12. novembra, z Petnajsta partijo za svetovno šahovsko prvenstvo se je končala z znagni Aljehinom, ki ima sedanjo 9. Euwe pa 6 točk. Včeraj se je prilejala k. partija. Aljehin ima bele. Partija se je spopetka razvijala slično, kakor 14., pozneje pa je postal izredno zanimiva in napeta. Pr. 46 potreži je bila partija prekinjena in se bo drevi nadaljevala. Oba štava skoraj enake pozicije in ni mogče reči, kdo je na bojsem. Aljehin ima tekata in konja. Euwe pa oba teka.

Curih, 12. novembra. Beograd 10.—, Pariz 14.685, London 21.5925. Newyork 432.875, Bruselj 73.50, Milan 22.80, Amsterdam 239.50, Berlin 174.50, Dunaj 79.50, Praga 15.23, Varšava 81.80, Bukarešta 3.25.

Anglia nudi Italiji posojilo za uspešnejše izkorščanje Abesinije

London, 12. novembra. z Današnji listi se bavijo z razgovori, ki se vodijo v Rimu med angleškim poslanikom Drumondom in italijanskim zunanjim ministrom Cianom. »Daily Mail« poroča, da potekajo razgovori o tem, da je Mussolini najprej koblebil, nato pa je Japanskemu predsedniku odgovoril negativno in odbil njegovou ponudbo, ker mu je bila ureditev razmerja z Anglijo že zaradi priznanja abesinske osvojitev neprimerno bližja.

Eden podal ostavko?
Protest proti potovanju Halifaxa v Berlin

London, 12. novembra. z »Daily Express« poroča, da senci v diplomatskih in političnih krogih razprtje vprašanja, da je Mussolini najprej koblebil, nato pa je Japanskemu predsedniku odgovoril negativno in odbil njegovou ponudbo, ker mu je bila ureditev razmerja z Anglijo že zaradi priznanja abesinske osvojitev neprimerno bližja.

Politični obzornik

Nekaj in sedaj

Munib Osmanagić, po veri musliman iz Čajniča, je objavil v zadnji številki »Jugoslovenskih novin« pod naslovom »Nekaj in sedaj«, ki priča, da je tudi med našimi muslimani mnogo takih, ki so jim tesno v srcu prisrasi jugoslovenski narodni ideali. Osmanagić primerja dobo pred 25. leti s sedanjo in pravi: »Kakšni smo mi danes? Mi nismo več, kar smo nekaj. Nas je pomekušila svoboda s svojim bogastvom. Stopila so na plan nova pokorenja, ki niso več »rod volka in levov. Ta pokorenja so sprejela sijajno dedičino, niso pa obenem podelovala tudi zadost spoznana, kako težko je bila izvojena ta dedičina. Z oživovljenjem snom svobode je po čudni fatalnosti prenehale paliti srca tistih orkan globoke vere in navdušenja, ki je prihajal še tam od Kosova. In od nekdaj velikanov po veri in duhu smo od dneva do dneva postajali manjši, bolj luhkomešni, vedno bolj zli v svojih malenkostnih pobudah in strateh. Naš veliki idealizem, ki je nekoč gradil vse življenje na žrtvah in iz řetev, je bil v zetonu. In stopajoč po tej poti, smo zagazili v neko majhno, degenerirano dobo, v kateri moramo hoditi sključeno pod izgubljenimi idealimi. V tej dobi smo se sicer opasali z vsemi materialnimi dobrinami in oborožili z orožjem, bolj bleščetim in lepšim,

kakor kdaj dosedaj. Ali, glejte, kljub temu to čudi! Vse to nam ni doneslo ne samo nobene nove slave, marveč nam je skoraj da že zasečilo ono staro in krvavo. Eso, že blizu dva decenija, od kar smo osvobojeni, pa še nobene bitke nismo dobili, a izgubili smo jih mnoge. Izgubili smo bitko v čuvanju našega, v isčenju ljubezni in bratstva, izgubili smo bitko v vsem onem, na čemer gradimo našo jugoslovensko usodo. In končno, ko slavimo pregranični strankarski pir, nem po pomenu ono svetlo orožje. Vendar Anglija tudi želi zbljanje z nekim drugim narodom, s katerim se je na žalost vse preveč razšla. Previduje vtiš, da Chamberlain ne bo več opustil nobene prilike.

Bolna Europa

Prezident češkoslovenske republike dr. Edvard Beneš je imel te dni razgovor o raznih aktualnih političnih vprašanjih z dopisnikom »Kurjerja Warszawskog Komornom Fajansom. Gleda splošnega političnega

Pariz, 12. nov. br. V zunanjepolitičnem odboru poslanske zbornice je nastala pri proučevanju proračuna zunanjega ministrica zanimiva debatna, ki je izvala sedaj v tako dobitni vpliv na poročila te agencije. Gre za znano pariško agencijo »Radio«. Razen tega očita Flandin Blumu, da je ta zavzet za razne podkapinice. V glavnem so sredstva tega fonda služila za propagando v korišči ljudske fronte in za nagrade raznih političnih prijateljev.

»Petit Journal« trdi, da bodo prišle na dan še druge senzacionalne stvari. Levicarski tisk zavrača Flandinove obožje in smatra, da je bilo izkorščanje tega fonda v skladu z interes Francije.

Vse kaže, da bodo nasprotvni ljudske fronte, zlasti pa osebni nasprotvni Blumu, skusali iz tega napraviti veliko politično afro.

Hudo letalska nesreča v Krakovu

Tniško letalo je trešilo na zemljo — štirje mrtvi, sedem hudo ranjenih

Varšava, 12. novembra. br. Včeraj po poldne se je ponesrečilo veliko potniško letalo, ki je obavljalo promet na progri Varšava-Krakov. Ko se je letalo že bližalo letališču v Krakovu, je nenadoma trešilo na zemljo in se razbilo. K sreči je bil pilot toliko prizben, da je v zadnjem hipu zaprl bencin, sicer bi nastala eksplozija in bi letalo s potniki vred zgorelo. Štirje potniki so bili takoj ubiti in sicer angleški indu-

strije Bermin, soprog predsednika kraljevske akademije Kostanjecka in njen sin ter še neki poljski industrijev.

Ranjen je bil sedem potnikov, med njimi grofica Potocka, univerzitetni profesor Pelzer iz Vilne, pilot in radiotelegrafist. Kakor domnevajo, je prislo do nesreče zaradi neugodnih vremenskih prililk, zaradi česar je pilot izgubil orientacijo in je pogrešno manevriral.

ram. Je to program pravčnosti napram našim narodnostnim manjšinam, program, ki ga bo lahko kontroliralo Društvo narodov v Ženevi.

Zopet eden

V Parizu je francoska policija arretirala znanega madžarskega terorista Kolomana Budaya. Mož ima že celo vrsto izvršenih in poskušenih atentatov na veste, a do teje se mu je še skoraj vselej posrečilo uteči. Leta 1929. je v posloju madžarskega poslaništva na Dunaju izvršil atent

Državni dohodki naraščajo

Krške plasti pa še ne vedo za boljše čase in denar še vedno odteka iz Slovenije

Ljubljana, 12. novembra
Statistike dokazujejo, da se je začela tako zvana doba konjunkture, ki sledi po letini križe in depresiji. Priznati je treba, da so statistični podatki o našem gospodarskem življenju v resnicu zelo razveseli. Kažejo vse značilnosti gospodarske konjunkture: naraščanje producije, cen in zaposlenosti. Da nam stopi nekoliko bolj pred oči pravi znacaj: seganjem gospodarskih ter socialnih razmer, je treba opozoriti na nekatere številke in dejstva.

Predvsem naj opozorimo, da so po zadnjem izkazu finančnega ministrstva letosnjih državnih dohodki zelo naraščali, saj je bilo pobranih neposrednih davkov, carin, takoj in trošarin avgusta (po zadnjem izkazu) za 27% več kakor lani ob istem času, dohodki želesnic so pa naraščali za okrog 24%. K temu bi bilo treba še pristeti mopaljske dohodke, ki sicer letos niso naraščali znatno, in dohodki državnih podjetij ter gozdov.

Državni dohodki so bili letos tudi prejšnje mesece znatno višji kakor prejšnja leto, in sicer so bili največji v primeri z zadnjimi stirim leti.

Rudarska industrija je letos dosegla pravi razcvet; po indeksu se je producija v rudarski industriji dvignila celo za 139%. Toplinec so letos sredi leta producirale za 80% več kakor lani. Mnogo živahnejši je bil letos tudi devizni promet. Vloge denarnih zavodov so se zelo povečale. Obtok bankovčev je bil rekorden ter je narasel od lani za 730 milijonov din. Povečala se je tudi podloga Narodne banke. V zunanji trgovini se je promet skoraj podvojil v primeri z letom 1934.

Eden izmed najpomembnejših znakov konjunkture in zelo pomemben činitelj v gospodarskem življenju je gibanje cen. Cene pridelkov, predvsem žita, so bile letos prve mesece celo nekoliko nižje kakor lani ob istem času, a marca so začele rasti. Po zadnjem izkazu so se do septembra dvignile za 18%. Ce vzamemo za osnovno višino en 1.926, torej po indeksu 100, vidimo, da so cene še vedno znatno nižje kakor pred 11 leti. Po splošnem indeksu cen so cene dosegale 1.934 decembra 62.3 točke, 1.935 so se dvignile na 71.6, lani so nekoliko upadel, nakar so se zopet dvignile ter dosegle 71.2 točke. Letos septembra so cene že dosegle 78.1 točke. Okrog 55 najpomembnejših proizvodov se je torej od 1.934 podražile za 24%.

Ce proučujemo cene po posameznih strokah, vidimo, da najbolj naraščajo cene žita, medtem ko se cena živine dviga najbolj počasi. Naglo se pa podražujejo industrijski izdelki.

Gospodarski teoretičnik morda lahko vidi v vseh teh znakih znatno izboljšanje v gospodarstvu. Toda znakov gospodarske konjunkture ne smemo presojati same enostavno in ne prisranno. Predvsem ne smemo pozabiti, da še vedno ni pravega razmerja med cennimi industrijskimi izdelki in kmečkimi pridelki. Ce se dvigajo cene pridelkov, moramo pomisli, da med krizo ni bilo pravega razmerja med cennimi izdelki in pridelki; preprosto povedano: industrijski izdelki so bili v primeri s kmečkimi pridelki predragi. To pomeni,

da kmet, ki je pri nas največji konzument po svoji številosti, ni mogel kupovati industrijskih izdelkov. Samo po sebi se razume, da je tem manjša producija, čim manjši je konzum. Zdaj, ko se cene dvigajo, se pridek ne morejo podražiti tako hitro, da bi bile njihove cene v razmerju s cennimi industrijskimi izdelki zlasti še, ker se podražujejo tudi izdelki in se tako zvane škarje (nerazmerje med cennimi pridelkov in izdelki) še bolj odpirajo. Želo resni znaki krize niso torej odpovedali.

Poštevati pa moramo še nekatere negativne pojave konjunkture. Zaradi podrazitve blaga na debelo, je seveda tudi znatno dražje blago na drobno. Zato so predvsem predvsem delovne plasti prehivalstva. Delavške meze se niso dvignile — ce so sploh — v razmerju s podrazitivo življenjskih potreboščin. Po indeksu so se letos cene na drobno dvignile v Ljubljani od 84.3 na 85.5, v drugih večjih mestih v državi pa še mnogo bolj. Pri nas računa, da so se življenjski potreboščini podražile za 23%.

Pozabiti tudi ne smemo, da v Sloveniji čutimo skoraj bolj slabe vplive gospodarske konjunkture kakor dobre. Zaposenost pri nas ni narasla toliko, kakov v drugih pokrajnah države. Nekatero tovarne v Sloveniji delajo še vedno v skrivenem obratu, medtem ko se v drugih pokrajnah nagnijo množična industrijska podjetja. Kapital se deluje bolj koncentriran v drugih pokrajnah in denar odteka iz Slovenije. Državna hipotekarna banka in Poštna hranilnica imata pod nadzorstvom — z drugo besedo: v rokah — že nad polovico vsem denarnih vlog v državi. Centralizacija na denarnem trgu se uveljavlja čedalje bolj, seveda na Škodo Slovenije.

Ce bi napravili črto pod vsemi temi razčuni, bi spredvili, da Sloveniji z novo gospodarsko konjunkturom niso napočili boljši časi; račun izkazuje samo izgubo. Od leta do leta prosimo ponizo za drobitnice — kar je pač še naša tradicija. Ponizo smo v previdno izbiramo besede. Zadovoljni smo s samimi načrti. Zadnje čase govorimo o potrebi poglobitve želesnic v Ljubljani. Bolnica menda ni več aktualna. Marsikdo najbrž pri nas ne ve, da je bilo v Bosni v dveh letih sezidanih 10 banovinskih bolnic in ena državna, odobrena je pa tudi že licitacija za zidanje velikega paviljona za infekcijske bolezni ob državni bolnici v Banjaluki. Pri nas bi bil marsikdo radioveden, kaj je n. pr. z akcijo za zgraditev tako zvane jadranske ceste. Novinarji ne morejo dobiti podatkov, javnost pa seveda tudi ne sme biti preveč radiovedna. In kaj je z želesnicu zvezo z mormem? Kdaj bo položen drugi tir na progi Zidani most — Zagreb? Zdi se, da smo zadovoljni celo brez drobitnic. Zadovoljni smo tudi, ko n. pr. največji prestolinski list piše, da ima Slovenija preveč šol ter da se godi krivica drugim pokrajnam, če v Sloveniji ni nepismenih in kako se je mogla zgodiči drugim pokrajnam takšna krivica, da niso dobile toliko šol kakor Slovenija! Vse kaže, da niti ne vedo da smo bili že pred 1.918 pismeni. In na vse zadnje jim tega ne smemo niti ščeti v zlo, saj si lahko misljijo karkoli o nas.

Nova sezona Narodne čitalnice v Kamniku Otvorjena je bila v soboto in nedeljo z zabavno komedijo „Zakonci stavkajo“

Kamnik, 11. novembra
V soboto in nedeljo je dramatični odsek naše Narodne čitalnice otvoril letosnjo sezono z zabavno komedio »Zakonci stavkajo«, v režiji g. Bervarja. Prideliv je dosegla zelo lep uspeh, posebno če pomislimo, da smo videli popolnoma nove obrazy, ki so po vseini prvič nastopili na održi. Omeniti moramo predvsem nosilec glavnih vlog Toneta, Tilke, Tomaža in Barbe, ki so se pokazali kot pravi odrski talenti in je prav njihova zasluga, da je igra dosegla tako krasen uspeh. Tudi ostale vloge so bile zelo dobro razdeljene in tudi tu se je pokazalo, da bo Čitalnica v bodoče lahko razpolagala z naravnostjo odličnim personalom, ki bo kos svojih težkih nalog. Odličen obisk in zanimanje, s katerim je publike spremljala ves potek igre, je pač najlepše priznanje vsem nastopajočim, ki izvršuje svoj prosti čas za prosvetno delo v našem domu. Upamo, da se bo lepo započelo delo uspešno nadaljevalo, vsem sodelujočim pa naše iskreno priznanje in zveseljivo delovali.

V splošnem smo videli, da je letos naša Narodna čitalnica zopet na novo oživelja in se je prisluhila iz mrtvila, ki je trajalo že nekaj let. Sokolsko telovadivo popravljajo. Podrlj so zid ob vznožju Malega gradu, več tednov so razstrelijevali skalovje in sedaj bo-

do na prostoru, katerega so s tem pridobili, televadnični podaljšali in napravili odar. Na tačin dobitimo novo, zelo akustično dvorano, ki bo posebno prikladna za razne koncerte. Zvezter je v gornjih prostorih vse živo. Sokoli telovadivo sedaj v dvorani, poleg nje je soba plesnika društva »Lirek«, kateri vodi neumorni g. Ciril Vremšak, drugod zopet vaje za razne prireditve na održi, vzorenje urejena knjižnica pod vodstvom g. Jožeta Grčarja in končno nad vse agilno in požrtvovano zakupnikov kavarne in restavracije — g. Blagene Janko, vse to prinaša v Čitalnico novo življenje, nov razmaz v vsej sodelujočim veselje do dela in ustvarjanja. Le tako naprej, in v kratkem bo zopet vse napredni kamniški življi vse del v Čitalnici svoj dom in načel v njem vse onkar, smo do sedaj pogradišali in kar je bilo vrok, da so prihajali na redne prireditve v Čitalnici le oni, ki so čutili nekako moralno dolžnost, da pridejo pogledati delo v onem domu, v katerem so sami nekako takoj marljivo in v veseljih delovali.

Ob zaključku je umestno, da omenimo tudi novo kavarno in restavracijo, katero je s 1. avgustom t. l. vzel v zskup g. Janko Blagene iz Trnca. Nočemo s tem delati kakje hrupne reklame, pač pa si štejemo v dolžnost, pohvalno omeniti podjetnost najem-

nika, kateremu ni bilo žel denarja za adaptacijo lokalov in ki je znal s svojo iznadjljivostjo, prirejanjem koncertov, izborno pisanjo in jedajo, in preje skoro izumrlih lokalov, napraviti v Čitalnici srednjevega kamniškega družabnega življenja. Pridite pogledati sobotne koncerte in videli boste rekorde obiskov. Staro in mlado, vse se vrli ob svokih najboljših jazzov in da to je največjega pomena za tukši promet, tega menda ne bo nihče oporekal. Toda kakov je pri nas na staru navada, velja tudi tu pri Kamniščanih star izrek: »Le nič nova, za nas je tako po starem najbolje«. Glej, že so se našli ljudje, ki so z okročnicami skušali po-

birati podpise, da bi se to prireditve preposedale, češ, da to žali njihovo tankofutno in profinjeni zaspansot in mršnjo do vsega novega in sploh do vsakega napredka. Čeprav ta njihova akcija ni uspela, ker okrožnice nihče ni hotel podpisati, vendar nam je to zopet lep dokaz, da so purgerju idealne njegova klasifice, ki se ne bodo nikoli več vrnili in da nikakor ne more korakati z duhom časa v eni vrsti.

Razveseljiv pojaz novega razmaha in napredka naše Narodne čitalnice, moramo najtopleje pozdraviti in klicemo vsem pozdrivovalnim delavcem: »Korajno na delo, na prej!«

Izraz piaster izvira iz besede piastra, ki posmeni v italijanski in španščini tanko, kovinasto ploščo. Grški izraz dragma izvira iz grške besede drassein, prijeti, otipešti. Označta, ki se rabí za ameriški dolar, je zelo staro. Dvakrat prekrilan S izvira od najstarejših murskih kovanec, na katerih so bila upodobljena vrata sveta, Herkulova stolpa — sedanj Gibraltar. Stolpsta bila dva in ovita sta bila z lavorikovo vlico v podobi vslilkega S. Pravijo, da je ime za angleški funt prevzelo od Kitajcev, kar tudi delitev na 12 šilingov po 12 pen. Označba za šiling izvira od latinskega solidus.

Prožna steza

V nemškem zdravilišču Barnstedtu so nedavno otvorili posebno promenado za revmatične bolnike, namesto elastični hodnik. To je patefirična izum ondrotne ščedra zdravnika dr. Paulusa. Zdravnik ni mogel minno gledati, kako so se bolniki na izpredhodih po trdbi cestah mučili in kako nujno si splošni niso hoteli hoditi na izpredhod, ker so jih preveč bolele noge, če so hodili po trdbi cestah. Zato je sklenil napraviti v svojem zdravilišču mehko in prožno promenado, po kateri bi lahko hodili revmatični bolnikilahko in brez bolečin.

Steza, narejena po njegovih metodah, ima na dnu taino vodo, na njej pa plast dražja, na tem pa mah, šoto in podobno. Zgoraj je plast povajjanega peska. Steza se je dobro občesa in revmatični bolniki radi hodijo po nji na izpredhod. Po metodah dr. Paulusa hočejo v Nemčiji zgraditi steze in potudi po drugih zdraviliščih. Pa tudi sportna igrica bodo zgrajena tako, zlasti tudi, kjer se gojita skok in tek. V Barnstedtu so lahko zgradili prožno stezo, ker je svet močvirnat, v suhih krajih bi pa slo to seveda teže.

Iz Trbovelj

Trine cene. V sredo je bilo na tukajnjem živilskem trgu pravljato mrtvilo. Le malo je bilo kmetov, ki so prisneli na trg svoje pridelke, še manj pa kupcev. Vse čaka menda na plačilni dan, ko bodo kmetje zopet prideljali svoje pridelke z vozovi na trg. Danes se je okorajšil samo en kmet, ki je prideljal na trg repo in krompir. Repa je bila po Din 10. — mernik, krompir pa po 24. — Din. Jajci se še vedno podražujejo in so jih kmetice danes ponujale samo 8 za kovača. Tudi jabolka se dražijo. Zadnjih so bila še po 2. — Din kg, danes pa že po 2.50 do 3. — Din. Isto ceno imajo hruske. Grozje je pa s trga docela zginalo. Zejle so danes prodajale branjevke na trgu po 1. — do 1.50 Din glavo, ali po 1. — Din kg. Babi smo se, da letos ne bo več na trgu, ali pa, da bo prav draga. Pa se je prebilavstvo vseeno dovolj založilo s to nadomestljivo dobro zimske hrano in proti prilakovanju tudi cene niso mnogo višje od lanskih. Obrodilo je namreč pozno zelje in sicer potem, ko so gosenice že poginile. —

Nogomet v nedelji: Prihodnjo nedeljo bo podsvetna nogometna tekma med SK Celjem in SK Trbovljem. SK Celje trenutno vodi v celjsko-trboveljski skupini in bo to mesto po vsej priliki tudi branilo. Tekma obeta biti zanimiva, ker iznenadljivo niso izklučena, saj je tudi SK Trbovlje v izvrstni formi.

Rod srčnega diamanta se prebuja: Pred kratkim se je vršil v gostilni Forte na Dobah občni zbor trboveljskih gozdovnikov, združenih v rod srčnega diamanta. Ta gozdovniški rod je bil ustanovljen pred 7 leti. Spodetka je rod zelo živilno deloval; prizrel je vsako leto tabornike po Gorenjskem in drugih krajih, pa tudi v trboveljskih okolicah je bilo često videti šotorje in taborske ognje rodu srčnega diamanta. Šasoma je pa rod zapadel v mrtvilo. Kazalo je, da bo v Trbovljah lepih gozdovniških ideja, ki se napaja ob čistih studenih naših lepe prirode, docela zamrila. Toda po prizadevanju in pobudah vrhovnega gozdovniškega vođstva v Mariboru in nekaterih starejših gozdovniških voditeljev, se je na občem zboru krenilo v smer, ki naj povede to za vlogo in zdravje delavcev in mladine prepotrebno organizacijo na novo pot uspešnejšega udejstvovanja. — Zopet bodo naši rudarski gozdovniki razdeljenci na vseh delih vodljivi in zanesljivi. Portugalsko ime escudo izvira iz francoskega feu. Tu iz razloga je pomenil toliko kakor ščit, znak. Ameriški dollar ima svoj izvor v nemškem imenu Taler. Ta naziv izvira iz Češke. V Jachymovu so kovili zo bogatih zalog jachymovskih srebrnih rudnikov kovance, ki so jih nazivali jachymovski tolarji, poznaj pa samo tolarji. Tradicija teh tolarjev je bila slavna in kovanci istega imena so se razdelili za časa Marie Terezije do Levanta in do zdajnjega so bili zakonito placilno sredstvo v Abesiniji. Skandinavski rixdal je preveden nemške besede Reichstaler.

Indijska rupija je dobila svoje ime iz sanskrita. Rupa pomeni v sanskritu toliko kakor živina. Živina je bila v starih časih v Indiji najbolj razširjeno menjalno sredstvo.

Robert je sprejetel mraz. Ni bilo dvoma, da je izstopalo na plan Hawkstonovo zlato.

— Končno? — je vprašal Bourjal.

— Da, dovolj mi je tega.

— Potem pa lahko prekinem zvezo.

In Bourjal je izpustil Kitajca, obenem ga je pa krepko sunil z roko, da se je zavalil v graben ob želesnicah.

Še nekaj kilometrov in lokomotiva se je srednje ravnine ustavila, ker ji je bila pošča voda.

★

Tako so občali srednje ravnine, kjer je bilo nobenove ceste. Z bližajočo se nočjo se je bližala tudi nevarnost, noč je ovijala s plaščem zagotonitvi vpliv tistega, ki jih je nevidno zasledoval.

Izbiralci so bili zalogu duhovnosti in zdaj so mlini samo na to, kako bi srečno prebili noč. Napomiti kotel z vodo iz prekopa, to bi zahtevalo več na napornega dela, t. č. bi jih pa lahko sovražnik dohitel in zgrabil. Razen tega je šla vse o njihovem vlagu po vsej progri. Tako so bili naravnost prisiljeni zapustiti vagon in kreniti novim pustolovščinam naproti. Ko bi bili vsaj sami moški... Toda z njimi je bila Staša, izčrpana po burnih življilih in lakotih. Ze drugi dan so bili brez hrane.

Veliki prekop se je počasi zavijal v temo. Džonka je plula mimo počasi kakor oblaček, druga je sledila. Drseli sta po vodi, tiho in komaj vidno se je zamajala gladin kanala, na kateri so se odražale zvezde.

— Nič ni izgubljeno, — je dejal grof.

Položaj žene na Daljnem vzhodu